

Lapin Kansan alakerta. Metsästä puhetta -sarja
22.3.2019

Mari Niska
Anne Annala
Anne-Mari Väisänen

Puulla on kysyntää - Mistä tekijät?

Julkisuudessa on puhuttu paljon metsäalan investointien vaatimasta raaka-aineesta ja sen riittävydestä. Luonnonvarakeskus on tehnyt laskelmat kestävästä hakkuumahdollisuudesta ja tiedämme hyvin tarkkaan, mihin meidän metsävarat riittävät.

Vähemmän on puhuttu toisesta oleellisesta asiasta: kuinka raaka-aine saadaan toimitettua metsästä jalostettavaksi. Metsäalalla on jo pulaa koulutetusta työvoimasta: erityisesti metsäkoneenkuljettajista, käytännön metsänhoitotöiden tekijöistä ja myös toimihenkilöistä. Miten vastaamme kasvavaan kysyntään tulevaisuudessa, jos jo tällä hetkellä työvoiman saatavuus on heikkoa?

On syytä pohtia, miksi kasvussa oleva metsäala ei ole vetovoimainen. Mielikuvat metsäalasta ovat vanhentuneita, sillä työtä pidetään yhä enemmän fyysisenä kuin pitkälle kehittyneen teknologian alana. Nuoret kokevat metsän usein vieraaksi - kaupungistumisen myötä suhde metsään on heikentynyt ja metsä voidaan kokea jopa pelottavana.

Haasteeseen vastataksemme meidän on saatava metsäala houkuttelevaksi nuorten silmissä ja panostaa kiinnostavaan koulutukseen kaikilla koulutusasteilla. Metsäalan kiinnostavuutta edistetään lisäämällä lasten ja nuorten metsäosaamista ja ymmärrystä alakoulusta alkaen, mikä vahvistaa metsäsuhteen muodostumista.

4H-järjestön organisoimien, eri toimijoista koostuvien paikallisten Metsätiimien kautta järjestetään lapsille ja nuorille metsäpäiviä yhteistyössä lappilaisten koulujen kanssa. Päivien tarkoitus on tuoda esille monipuolisesti metsän eri käyttömuotoja ja luoda positiivista kuvaa suomalaisesta metsäluonnosta ja metsänhoidosta kivan tekemisen kautta.

Metsäalaa tehdään tutuksi myös järjestämällä yläkoululaisille Metsä-TET jaksoja, joissa nuori pääsee viikon aikana tutustumaan viiteen eri metsäalan organisaatioon. Työssäoppimisyksöt ovat saaneet hyvää palautetta nuorilta; viikon aikana nuori pääsee esimerkiksi metsäsuunnittelijan mukaan, puutavara-auton kyytiin ja kartoittamaan uhanalaisten kasvilajien esiintymiä. Myös Lapin ammattikorkeakoulun metsätalousinsinööriopiskelijat käyvät yläkouluissa ja lukioissa kertomassa metsäalan koulutuksesta ja työtehtävistä.

Maailma digitalisoituu - niin myös metsäala. Metsää on tuotava lähelle lapsia ja nuoria heitä kiinnostavan tekniikan avulla; tuottamalla uusia kiinnostavia sovelluksia, kuten virtuaalimetsä ja erilaiset metsäpelit. Metsän pelillistämässä ja visualisoinnissa Lapin ammattikorkeakoulu ja Suomen 4H-liitto ovat tehneet hyvää yhteistyötä.

Muuttuva metsäala tarvitsee uudenlaista osaamista ja rajapintoja muille aloille syntyy koko ajan. Yksi asia on varmaa: puu täytyy jatkossakin saada metsästä pois. Raaka-ainetta meiltä löytyy ja työtä sen ympärillä, vaikka jalostettavat tuotteet muuttuisivatkin tulevaisuudessa. Metsäalan työvoiman tarve ei siis ole vähenemässä. Päinvastoin, metsäisten ammattien kirjo vain kasvaa ja uudenlaisille osaajille on kysyntää.

Lapissa on tarjolla metsäalan koulutusta ammattikorkeakoulussa ja ammattikoulussa. Lapin ammattikorkeakoulu kouluttaa metsätalousinsinöörejä pääasiassa metsäsuunnittelun ja puunhankinnan tehtäviin. Erikoistumisopinnot on suunnattu työssä oleville osaamisen täydentämiseen, ja avoin ammattikorkeakoulu tuo metsäalan opinnot kaikkien ulottuville. Lukiolaiset ja ammattikoulun opiskelijat voivat valita ammattikorkeakouluopintoja jo opintojensa aikana ja nopeuttaa siten ammattikorkeakouluopintojaan. Työvoiman saatavuuden kannalta tärkeää on koulutuksen kiinnostavuus, joka varmistetaan käytännönläheisellä opetuksella ja erilaisilla oppimisympäristöillä.

Metsäsektorin merkitys Suomen taloudelle ja erityisesti Lapille on suuri – unohtamatta metsien merkitystä fossiilisten polttoaineiden korvaajana ja kestäväen kehityksen turvaajana. Metsäala kehittyi jatkuvasti ja uusilla innovaatioilla korvataan ympäristön kannalta haitallisia aineita, kuten öljyä ja puuvillaa. Lapissa metsäsektori on yksi vahvoista työllistävästä aloista myös tulevaisuudessa. Meidän tulee huolehtia, että koulutusta on jatkossakin tarjolla ja se vastaa osaamisen tarpeisiin.

***

Kirjoittajat toimivat Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta rahoitetussa Arktinen älykäs metsäverkosto -hankkeessa. Niska on aluejohtajana ja Annala hankevastaavana Suomen 4H-liitossa, Väisänen on Lapin ammattikorkeakoulussa osaamispäällikkönä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

